

Combinatieklassen (Schaffelkant)

Het zorgbeleid in De Kraal verloopt volgens het zorgcontinuüm. Door het creëren van combinatiegroepen willen we fase 0, de fase van de brede basiszorg, verder uitbouwen.

- Een combinatiegroep is een groep die samengesteld wordt uit kinderen waarvan men erkent dat ze (grote) verschillen vertonen. Eigenlijk is elke klas een combinatiegroep, want in iedere klas zijn er grote verschillen tussen de kinderen. We spreken echter pas over een combinatiegroep wanneer de organisatie overlegd is en wanneer er een gestructureerde samenwerking is tussen leerkrachten die bewust rekening houden met de verschillen tussen de leerlingen.

Binnen combinatiegroepen kunnen leerlingen van dezelfde leeftijd gecombineerd worden in één klas, maar ook leerlingen van een verschillende leeftijd.

Door de leerlingen in te delen in combinatiegroepen houden we rekening met de (grote) verschillen op vlak van interesse, talenten, tempo, vaardigheden, motivatie, leervermogen, ... Binnen deze combinatiegroepen kunnen leeftijdsgroepen gemengd zitten, net zoals bij 'jaarklassen'. Sommige leerlingen werden immers geboren in januari, anderen in december, waardoor er ook hier leeftijdsverschillen van ongeveer 1 jaar zijn. Door de leerlingen in te delen in combinatiegroepen kan er beter rekening gehouden worden met deze verschillen in leeftijd, ook binnen eenzelfde geboortejahr.

- In het onderwijs is diversiteit een vast gegeven. In combinatiegroepen breng je de diversiteit samen zodat de verschillen tussen de leerlingen complementair kunnen werken in een krachtige leeromgeving die gekenmerkt wordt door een positief, veilig en rijk leerklimaat.

Om de klassen samen te stellen, bekijken de leerkrachten de leerlingen in hun totaliteit. Er wordt gekeken naar het individuele kind, de specifieke onderwijsbehoeften, vriendjes, de groep kinderen, ...

Sommige combinatiegroepen zullen samengesteld zijn uit leeftijdsgenoten, andere kunnen hiervan afwijken. De verschillende combinatiegroepen vormen samen een groep leerlingen die op vaste momenten klasoverschrijdend werken en die ondersteund worden door een team van leerkrachten en begeleiders.

- De flexibele klasorganisatie laat toe om het geleerde individueel, interactief of coöperatief te verwerven en verwerken tijdens geïntegreerde oefenmomenten. Hierbij ligt de klemtoon op productief leren en niet op reproductief leren. De leerkracht coacht het leerproces van de leerlingen, begeleidt hen bij het autonoom leren en biedt een rijke ondersteuning.

Bij het geïntegreerd leren (door zelfstandig te werken kennis en ervaring opdoen), ligt de klemtoon op het meersporenbeleid, korte instructie en zelfstandig werk. De leerlingen krijgen verschillende opdrachten tegelijk aangeboden en voeren deze uit in de volgorde van hun keuze. De leerkracht maakt een onderscheid in instructie en coacht, stimuleert en begeleidt de leerlingen. Ervaringsgericht leren en tutoring (samenwerking tussen twee leerlingen waarbij een leerling een helpende, ondersteunende rol opneemt) worden hierbij aangemoedigd.

- Geïsoleerd leren is minder doeltreffend dan leren in interactie met anderen. Door te kiezen voor gepaste werk- en groepeeringsvormen en leerlingen te laten samenwerken binnen combinatiegroepen zijn er veel kansen tot interactie. Combinatiegroepen stimuleren het coöperatief leren (samenwerkend leren) en bevorderen sociale interactie tussen de verschillende leerlingen.

Zinvolle vormen van coöperatief leren zijn tutoring en peertutoring, waarbij intensieve ondersteuning van leerlingen door andere leerlingen wordt beoogd. Daarnaast zijn de leerlingen metacognitief (bewust zijn over het eigen denken) bezig, waardoor hun vaardigheden vergroten.

- Door te werken met combinatiegroepen worden de leerlingen ondersteund door een team van leerkrachten die de groeikrachten en ontwikkelingskansen van de leerlingen stimuleren.

De leerkrachten van de combinatiegroepen werken op gestructureerde basis samen en dragen samen de verantwoordelijkheid voor de verschillende groepen. De leerlingen van de combinatiegroepen hebben hun vaste klasleerkracht, maar worden, bijvoorbeeld bij de klasoverschrijdende activiteiten, begeleid door een team van leerkrachten. Bij de organisatie van klasoverschrijdende activiteiten wordt rekening gehouden met de verschillen tussen de leerlingen, het ontwikkelingsniveau en de talenten van de leerlingen. Sommige lessen kunnen leeftijdsgebonden aangeboden worden (godsdienst, bewegingsopvoeding, ...) waardoor er extra ondersteuningsmomenten gecreëerd kunnen worden.

- Soms kan de ontwikkeling van een groep sterk gemeenschappelijk zijn, maar meestal verloopt dat volgens verschillende wegen, met verschillende tempo's en volgens aangepaste inhouden. Differentiatie vormt de kern van individuele ontwikkelings- en leerkansen. Differentiatie binnen combinatiegroepen wordt regelmatig georganiseerd in de vorm van teamteaching en coteaching en is gebaseerd op een regelmatige en gestructureerde samenwerking tussen leerkrachten. Dat biedt voor zorg heel wat voordelen zoals het creëren van meer leerkansen en het openen van perspectieven voor binnenklasdifferentiatie.

De klasleerkrachten worden in de klas op vaste en wederkerende momenten ondersteund door zorgleerkrachten, stagiaires, gymleerkrachten, externe begeleiders, ... De begeleiders kunnen samen voor de klas staan, groepjes binnen de klas begeleiden, individueel bijsturen, ...

- Door klassen samen te stellen op basis van verschillen tussen leerlingen worden groeikansen gecreëerd vanuit de diversiteit en de totale persoon in 'zijn' context.
 Leerlingen leren met en van elkaar. Leerlingen leren niet alleen van de interactie met de leerkracht, maar ook van de interactie met elkaar.
 Door in diverse groepen samen te werken met andere leerlingen worden de verschillen tussen leerlingen benut. 'Sterkere' leerlingen helpen andere leerlingen, waardoor ze zelf meer inzicht krijgen in de leerstof. Doordat de leerlingen onderling dicht bij de belevingswereld van elkaar staan, wordt de bijkomende uitleg meer op het niveau van de leerling afgestemd. Op die manier zijn de leerlingen ook metacognitief bezig, waardoor hun vaardigheden vergroten.
 Door samen te werken waarderen de leerlingen elkaar meer, hebben ze meer begrip en ontwikkelen ze een bereidheid tot 'elkaar helpen'.
 Combinatiegroepen stimuleren het planmatig omgaan met de verschillen tussen de leerlingen. Op die manier streven we naar het grootst mogelijke leerrendement voor alle leerlingen.
 Binnen combinatiegroepen worden de verschillen erkend, krijgt het planmatig omgaan betekenis door in te spelen op de verschillen tussen de leerlingen en wordt het leren bij elke leerling zo goed mogelijk bevorderd.

Door geïntegreerd te leren en samen te leren, worden de leerlingen gestimuleerd om samen te werken. Hierbij wordt het accent verlegd van het observeren van tekorten naar het opmerken van talenten. Met deze talenten kunnen we projectmatig tewerk gaan.

- Door geïntegreerd te leren wordt de kloof tussen de kleuterschool en de lagere school verkleind en wordt er beter aangesloten bij de naaste ontwikkeling van de kinderen.

Door 'de kring' centraal te zetten en te werken met hoeken vindt de lagere school meer aansluiting bij de werking van de kleuterschool. De leerlingen 'doorlopen' de verschillende hoeken op hun niveau en hun tempo.

Daarnaast worden er op vaste basis klasoverschrijdende activiteiten georganiseerd voor de leerlingen van de eerste graad en de oudste kleuters, de verschillende graden onderling, de jongere kleuters onderling en de verschillende leefgroepen in de kleuterschool.

- Binnen combinatiegroepen kan op verschillende manieren gedifferentieerd worden:
 - Natuurlijke differentiatie: leerlingen voeren dezelfde opdracht uit, maar de diepgang verschilt.
 - Differentiatie in de ondersteuning: aansluiting bij de beginsituatie, bijkomende informatie geven, inspelen op voorstellingsvermogen, deelstappen suggereren, ...
 - Taakdifferentiatie: de kenmerken van de taken worden aangepast aan de verschillen tussen leerlingen vanuit dezelfde doelen.
 - Tempodifferentiatie: de leerlingen krijgen meer tijd om iets te verwerven.
 - Keuzedifferentiatie: de leerlingen stellen de uitvoering van hun takenpakket (gedeeltelijk) zelf op, stippelen zelf hun leertraject mee uit en ontwikkelen hun keuzebekwaamheid verder.

Wat willen we bereiken?

Door te werken met combinatiegroepen willen we werken aan de totale ontwikkeling en ontplooiing van ieder kind. Het verhogen van het welbevinden van leerlingen bevordert het leerpotentieel en het verloop van het leerproces.

We streven naar een harmonische en persoonsgebonden ontwikkeling en de ontwikkeling van vaardigheden voor het latere leven.

Heterogene groepen bevorderen de sociale ontwikkeling en de coöperatieve vaardigheden van leerlingen. Daarnaast worden de sociale interacties bevorderd en leren de leerlingen om te gaan met verschillen, zoals verschillen in interesses, aanleg, ontwikkeling, competenties, ...

We willen een krachtige leeromgeving en een positief, veilig en rijk leerklimaat creëren voor alle leerlingen. Door in onze basisschool af te stappen van de traditionele leerjaren en kleuterklassen sluiten we meer aan bij de naaste ontwikkeling van de leerlingen en krijgen leerlingen de kans om op eigen tempo, op eigen niveau en volgens eigen mogelijkheden te ontwikkelen.

De leerkracht treedt in het leerproces van de leerlingen op als coach die het (zelfstandig) leren stimuleert.